

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 51/2013-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 31. januára 2013 predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej F., s. r. o., B., konajúca prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. B. F., vedené pod sp. zn. Rvp 13748/2012 a sp. zn. Rvp 13749/2012, ktorými namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tiež porušenie čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Rožňava v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Er 289/2006 a jeho uznesením z 24. júna 2011 a v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Er 274/2004 a jeho uznesením z 28. júna 2011 a svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 3 CoE 231/2011 a jeho uznesením z 31. mája 2012 a v konaní vedenom pod sp. zn. 2 CoE 1/2012 a jeho uznesením z 28. júna 2012, a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., vedené pod sp. zn. Rvp 13748/2012 a sp. zn. Rvp 13749/2012 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 13748/2012.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 2. novembra 2012 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), zastúpenej F., s. r. o., B., konajúca prostredníctvom konateľ'a a advokáta JUDr. B. F., ktorými namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a tiež porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom Okresného súdu Rožňava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Er 289/2006 a jeho uznesením z 24. júna 2011 a v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Er 274/2004 a jeho uznesením z 28. júna 2011 (ďalej spolu aj „napadnuté konania“ alebo „napadnuté uznesenia“) a svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 CoE 231/2011 a jeho uznesením z 31. mája 2012 a v konaní vedenom pod sp. zn. 2 CoE 1/2012 a jeho uznesením z 28. júna 2012 (ďalej spolu aj „napadnuté konania“ alebo „napadnuté uznesenia“).

Sťažovateľka sa v rámci svojej podnikateľskej činnosti zaoberá inter alia poskytovaním úverov z vlastných zdrojov. V rámci zmluvného vzťahu založeného zmluvou o úvere sťažovateľka pristúpila po dohode s dlžníkmi k spísaniu notárskej zápisnice, ktorá obsahovala okrem iných náležitostí súhlas povinnej osoby s jej vykonateľnosťou. Z dôvodu

nesplnenia povinností zo strany dlžníkov bola sťažovateľka nútená domáhať sa splatenia pohľadávok aj s príslušenstvom prostredníctvom exekúcií na podklade exekučných titulov (notárske zápisnice, pozn.). Prvostupňový súd poveril súdneho exekútora vykonaním exekúcií, avšak v priebehu ich vykonávania následne ex offo exekúcie uzneseniami sp. zn. 12 Er 289/2006 z 24. júna 2011 a sp. zn. 12 Er 274/2004 z 28. júna 2011 vyhlásil za neprípustné a zastavil ich. Na základe odvolania sťažovateľky boli uznesenia okresného súdu sp. zn. 12 Er 289/2006 z 24. júna 2011 a sp. zn. 12 Er 274/2004 z 28. júna 2011 potvrdené uzneseniami krajského súdu sp. zn. 3 CoE 231/2011 z 31. mája 2012 a sp. zn. 2 CoE 1/2012 z 28. júna 2012.

V sťažnostiach sťažovateľka tvrdí, že postupom okresného súdu v napadnutých konaniach a ich napadnutými uzneseniami boli porušené „... 1) právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy..., 2) právo na spravodlivý súdny proces zaručené čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd..., 3) právo vlastníť majetok zaručené čl. 20 ods. 1 Ústavy; 4) právo na pokojné užívanie majetku zaručené čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru; 5) všeobecný zákaz diskriminácie ustanovený čl. 12 ods. 2 Ústavy; 6) zákaz diskriminácie ustanovený čl. 14 Dohovoru“.

V úvodnej časti sťažností sťažovateľka predovšetkým namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť tým, že „súdy oboch stupňov nevytýčili vo veci ústne pojednávanie, ak keď tak boli podľa zákona povinné urobiť!“. S poukazom na § 57 ods. 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) sťažovateľka predovšetkým uvádza, že „Ak by aj bolo pravdou, že rozhodnutie súdu prvého stupňa bolo vydané skôr, ako bolo citované ustanovenie súčasťou Exekučného poriadku (t. j. pred účinnosťou zákona č. 230/2012 Z. z.), na argumentácii a legitimitate námietky oprávneného to nič nemení, pretože podľa prechodných ustanovení je nutné postupovať podľa Exekučného poriadku v znení zákona č. 230/2012 Z. z. aj v prípade exekučných konaní začatých pred jeho účinnosťou. Odvolací súd

rozhodne mal napadnuté uznesenie v súlade s ustanovením § 221 ods. 1 písm. f) O. s. p. zrušiť a vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a rozhodnutie.“.

Sťažovateľka argumentuje tiež judikatúrou ústavného súdu k základnému právu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorej „všeobecné súdy porušili právo sťažovateľa na súdnu ochranu, ale aj právo na spravodlivé súdne konanie tým, že nerešpektovali jeho právo na to, aby sa jeho právna vec pred vnútroštátnym súdom rozhodovala na základe správneho a adekvátneho právneho základu. Súčasťou takého právneho základu však po vstupe Slovenskej republiky do EÚ je aj výklad práva EÚ podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ v konaní o prejudiciálnej otázke. V takom prípade tvorí výklad práva EÚ obsiahnutý v rozsudku Súdneho dvora súčasť právneho základu rozhodovania vo veci samej (m. m. IV. ÚS 206/08).“. V tejto súvislosti ďalej sťažovateľka namieta, že «súd sa nijako nevysporiadal s výkladovými pravidlami uvedenými v smernici Rady 93/13/EHS a nijako nezdôvodnil prečo považuje za neprijateľnú podmienku v zmluve o úvere práve splnomocnenie, ako jednostranný právny úkon, ktorým dlžník dobrovoľne splnomocnil fyzickú osobu na spísanie notárskej zápisnice ako exekučného titulu, teda aby v jeho mene uznal dlh do výšky vzniknutej pohľadávky a jej príslušenstva... Tvrdíme, že v danom prípade je nutné požiadať o výklad pojmu „nekalá zmluvná podmienka“ v kontexte tohto sporu Súdny dvor Európskej únie... Ďalej je nutné dodať, že Súdnemu dvoru Európskej únie by mala byť daná príležitosť posúdiť exekučné konanie týkajúce sa záväzkových vzťahov v rámci spotrebiteľských zmlúv komplexne tak, aby účastníkov konania zbavilo právnej neistoty vyplývajúce z doterajšieho výkladu úniového práva a následnej aplikácii vnútroštátnymi súdmi Slovenskej republiky. Tvrdíme, že v danom prípade je potrebné požiadať Súdny dvor Európskej únie aj o výklad čl. 17 a čl. 47 Charty základných práv EÚ... S poukazom na vyššie uvedené právnu argumentáciu, ako aj s poukazom na argumenty obsiahnuté v podanom odvolaní, máme za to, že všeobecný súd mal na základe § 109 ods. 1 písm. c) OSP a čl. 267 zmluvy o fungovaní EÚ rozhodnúť tak, že: Konanie sa prerušuje podľa § 109 ods. 1 písm. c) OSP a Súdnemu dvoru Európskej únie sa na základe článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie predkladajú prejudiciálne otázky...».

Poukazujúc na konkrétne rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a ústavného súdu týkajúce sa namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľka v ďalších častiach sťažností najmä uviedla, že *„Všeobecný súd, ktorý koná v pozícii exekučného súdu, nie je legitímne schopný vykonávať úkony smerujúce k opätovnému komplexnému rozhodovaniu o veci s tým, že výsledkom takéhoto rozhodovania je úplná nemožnosť vykonať právo pre veriteľa, teda vmanévrovanie veriteľa do situácie ako by bol exekučný titul zrušený. Je dôležité pripomenúť, že k takémuto revíznemu postupu došlo v situácii, keď už exekučný súd preskúmal súlad exekučného titulu so zákonom s výsledkom absolútnej nerozpornosti...“*.

Podľa sťažovateľky *„všeobecný súd vo veci sťažovateľa (veriteľa) nebol povinný zaoberať sa skúmaním, či notárska zápisnica bola vydaná v súlade s platnými predpismi“*.

Podľa tvrdenia sťažovateľky aj postupom krajského súdu v napadnutých konaniach a napadnutými uzneseniami boli porušené *„... 1) právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy..., 2) právo na spravodlivý súdny proces zaručené čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd..., 3) právo vlastniť majetok zaručené čl. 20 ods. 1 Ústavy; 4) právo na pokojné užívanie majetku zaručené čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru;“*. Sťažovateľka v tejto súvislosti odôvodňuje namietané porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že krajský súd *«a) nedostatočne zistil skutkový stav, pretože nevykonal náležité dokazovanie a svoje rozhodnutie založil na skutočnostiach, ktorých existencia nebola dokázaná (súd používa pri zdôvodnení svojho rozhodnutia slovo ako napr. „pravdepodobne“); b) svoje rozhodnutie formuloval na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a s použitím chybnjej aplikácie a interpretácie práva; a osobitne v spojení s porušením označených justičných práv porušil právo vlastniť majetok zaručené čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, právo na pokojné užívanie majetku zaručené čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru...»*.

Sťažovateľka na základe argumentácie uvedenej v sťažnostiach navrhuje, aby ústavný súd rozhodol nálezom, v ktorom vysloví porušenie jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu a tiež porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutých konaniach a napadnutými uzneseniami, ako aj porušenie jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom krajského súdu v napadnutých konaniach a jeho napadnutými uzneseniami, napadnuté uznesenia okresného súdu a napadnuté uznesenia krajského súdu zruší a veci vráti na ďalšie konania a zároveň jej prizná primerané finančné zadost'učinenie, ako aj úhradu trov konania.

Súčasťou sťažností je aj návrh na odklad vykonateľnosti napadnutých uznesení krajského súdu v súlade s § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým

zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd pred predbežným prerokovaním sťažností zistil, že k sťažnostiam sťažovateľky nie sú priložené kópie rozhodnutí okresného súdu, ktoré týmito sťažnosťami napáda.

Z § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva povinnosť sťažovateľky priložiť k sťažnosti kópie právoplatných rozhodnutí, ktorými mali byť porušené ňou označené základné práva a slobody.

Sťažovateľka bola už v súvislosti s rozhodovaním o jej viacerých predchádzajúcich sťažnostiach viackrát upozornená na povinnosť vyplývajúcu jej z § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Sťažovateľka je navyše v konaní pred ústavným súdom zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, ktorý je v zmysle § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti (právneho zástupcu) advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom (napr. II. ÚS 117/05, IV. ÚS 267/08).

Za daných okolností už samotná skutočnosť, že sťažovateľka nepredložila k svojim sťažnostiam aj kópie právoplatných rozhodnutí, ktorými mali byť porušené ňou označené základné práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru, by zakladala bez ďalšieho možnosť odmietnuť jej sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nesplnenia zákonom predpísaných náležitostí. Ústavný súd napriek tomu sťažovateľku prípisom zo 7. januára 2013 vyzval, aby doplnila sťažnosti o chýbajúce kópie napadnutých uznesení

okresného súdu. Sťažovateľku ústavný súd v označenom prípise zároveň upozornil na možnosť odmietnutia jej sťažností podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nesplnenia zákonom predpísaných náležitostí v prípade, ak na výzvu v určenej lehote nezareaguje a sťažnosti nedoplní.

Sťažovateľka na uvedenú výzvu reagovala podaním doručeným ústavnému súdu 21. januára 2013, prílohou ktorého boli kópie uznesenia okresného súdu sp. zn. 12 Er 289/2006 z 24. júna 2011 a uznesenia Okresného súdu Nitra sp. zn. 12 Er 274/2004 z 9. augusta 2012, o predloženie ktorého však ústavný súd výzvou zo 7. januára 2013 nežiadal.

II.1 K spoločnému prerokovaniu vecí

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha vecí to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“).

V zmysle § 112 ods. 1 OSP môže súd v záujme hospodárnosti konania spojiť na spoločné konanie vecí, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s citovaným § 31 a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 13748/2012 a sp. zn. Rvp 13749/2012 a z tohto obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť uvedených sťažností, ako aj vzhľadom na totožnosť v osobe sťažovateľky rozhodol ústavný súd o spojení sťažností na spoločné konanie tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

II.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu a k porušeniu čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutých konaniach a napadnutými uzneseniami

II.2.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu a k porušeniu čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom sp. zn. 12 Er 289/2006 a jeho uznesením z 24. júna 2011

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Sťažovateľka sťažnosťou napáda postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Er 289/2006 a jeho uznesenie z 24. júna 2011 vydané v tomto konaní, ktorým okresný súd exekúciu vyhlásil za neprípustnú a zastavil ju podľa § 57 ods. 1 písm. g) v spojení s § 58 ods. 1 Exekučného poriadku.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľka využila svoje právo podať proti postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Er 289/2006 a jeho uzneseniu z 24. júna 2011 odvolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľky v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

II.2.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu a k porušeniu čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom sp. zn. 12 Er 274/2004 a jeho uznesením z 28. júna 2011

Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľka napriek predchádzajúcej výzve ústavného súdu (obsahujúcej aj poučenie o možnosti odmietnuť sťažnosti pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí, pozn.) nedoplnila v určenej lehote a ani do dňa predbežného prerokovania sťažností svoju sťažnosť vedenú pod sp. zn. Rvp 13749/2012 o chýbajúcu kópiu uznesenia okresného súdu sp. zn. 12 Er 274/2004 z 28. júna 2011 (§ 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde), ústavný súd odmietol túto sťažnosť v časti, ktorou sťažovateľka napádala postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Er 274/2004 a jeho uznesenie z 28. júna 2011, už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nesplnenia zákonom predpísaných náležitostí.

II.3 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 CoE 231/2011 a jeho uznesením z 31. mája 2012 a v konaní vedenom pod sp. zn. 2 CoE 1/2012 a jeho uznesením z 28. júna 2012

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd štandardne poukazuje na svoje ústavné postavenie vymedzené v čl. 124 ústavy, z ktorého vyplýva, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ale súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

V uznesení krajského soudu sp. zn. 3 CoE 231/2011 z 31. mája 2012 sa predovšetkým uvádza:

„Za podstatné pre splnenie podmienok na nariadenie výkonu exekúcie odvolací súd považuje, aby bol daný platný a spôsobilý exekučný titul, ktorým podľa § 41 ods. 2 písm. c/ Exekučného poriadku je aj notárska zápisnica, avšak iba za podmienky, že táto spĺňa zákonné podmienky. Európsky súdny dvor vo viacerých svojich rozsudkoch nastolil trend chrániť práva spotrebiteľov ako slabšej zmluvnej strany extenzívnym spôsobom (napr. rozsudok zo dňa 4. 10. 2007 Rampín a Dodard. C - 429/05). Súladom exekučného titulu so zákonom treba rozumieť nielen formálne náležitosti exekučného titulu, ale aj to, či je na jeho základe možné exekúciu vykonať, teda či tu nie sú také zákonné ustanovenia, ktoré by bránili vykonaniu exekúcie na jeho základe. Aj právna úprava Slovenskej republiky obsahuje zákonné ustanovenia, ktoré ukladajú exekučnému súdu skúmať aj materiálnu správnosť exekučného titulu, teda či nárok priznaný exekučným titulom je v súlade s právom /§ 45 ods.2 zákona o rozhodcovskom konaní/. Súd prvého stupňa preto postupoval správne, ak preskúmaval predmetný exekučný titul a podmienky, za ktorých bol vydaný, vrátane posudzovania zmluvy o úvere. V prejednávanej veci je exekúcia vedená na základe exekučného titulu, ktorým je notárska zápisnica spísaná s Mgr. T. K., advokátom, ktorého povinný v zmluve o úvere splnomocnil na jej spísanie ako exekučného titulu, leda aby v jeho mene uznal záväzok z úveru tak, aby sa notárska zápisnica stala titulom pre súdny výkon rozhodnutia alebo pre exekúciu. Uvedené splnomocnenie povinná udelila Mgr. T. K., advokátovi súčasne v predtlačí zmluvy o úvere a odvolací súd súhlasí s posúdením súdu prvého stupňa, že ak povinný chcel, aby mu bol poskytnutý predmetný spotrebiteľský úver, bol nútený súčasne na predtlačí zmluvy o úvere podpísať aj plnomocenstvo pre Mgr. T. K., v ktorom ho splnomocnil na spísanie predmetnej notárskej zápisnice - exekučného titulu. Takéto podmieňovanie poskytovania spotrebiteľského úveru súčasným uzatvorením plnomocenstva pre Mgr. T. K. a s poverením na spísanie notárskej zápisnice, ako exekučného titulu, je treba považovať za neprijateľnú podmienku v zmluve o spotrebiteľskom úvere, ktorej právnym dôsledkom podľa § 53 ods. 4 a § 39 Obč. zákonníka platného v čase uzavretia zmluvy, je jej absolútna neplatnosť pre rozpor so zákonom, a to od počiatku.

Dohoda o plnomocenstve, z ktorej medzi splnomocnencom a splnomocniteľom vzniká právny vzťah, musí obsahovať všetky náležitosti právneho úkonu z hľadiska jeho subjektov, ako aj obsahu. Takýto vzťah nevyhnutne predpokladá aj zhodu záujmov medzi jeho účastníkmi. Je teda vylúčené, aby zmluva o zastúpení mohla byť platne uzavretá medzi osobami medzi ktorými je konflikt záujmov. V posudzovanom prípade bola povinná nútená súčasne na predtlačí zmluvy o úvere podpísať aj plnomocenstvo pre Mgr. T. K., ktorého určil práve oprávnený a v ktorom ho povinná splnomocnila na spísanie predmetnej notárskej zápisnice - exekučného titulu. Pritom, navyše, Mgr. T. K. v množstve konaní vedených oprávneným vystupuje ako právny zástupca oprávneného. Za takejto situácie je tu preukázateľný rozpor záujmov medzi splnomocneným zástupcom povinnej Mgr. T. K. a povinnou, čo je zjavne prekážkou vzniku platnej dohody o plnomocenstve. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd nemá za preukázané, že medzi Mgr. T. K. ako splnomocnencom a povinným, ako splnomocniteľom došlo k vzniku platnej dohody o plnomocenstve, na základe ktorej by bol Mgr. T. K. oprávnený uznať za povinného dlh vo forme notárskej zápisnice a súhlasiť s jej vykonateľnosťou, ako exekučným titulom. Uvedené závery o neplatnosti splnomocnenia majú za následok záver o nespôsobilosti notárskej zápisnice ako exekučného titulu a táto skutočnosť je dostatočným dôvodom pre zastavenie exekúcie.“

Krajský súd vo svojom uznesení sp. zn. 2 CoE 1/2012 z 28. júna 2012 predovšetkým uviedol:

„Z obsahu Notárskej zápisnice Notárskeho úradu... vyplýva, že osvedčenie o vyhlásení a uznaní právneho záväzku nebolo spísané s povinným, ale tento úkon vykonal Mgr. T. K., advokát Advokátskej kancelárie so sídlom v B. Za takejto situácie bolo pre posúdenie platnosti a vykonateľnosti notárskej zápisnice ako exekučného titulu potrebné vypořadať sa s platnosťou tohto úkonu vykonaného inou osobou v mene povinného. Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že zmluvné zastúpenie vzniká na základe zmluvy (dohody o plnomocenstve podľa § 23 Občianskeho zákonníka medzi splnomocniteľom a splnomocnencom). Ide o tu dvojstranný právny úkon, ktorým zastúpený dáva tretej osobe na vedomie v akom rozsahu je osoba uvedená v plnomocenstve oprávnená ho zastupovať. Dohoda o plnomocenstve, z ktorej právny vzťah vzniká musí obsahovať všetky náležitosti právneho úkonu z hľadiska jeho subjektov, ako aj obsahu. Takýto vzťah

nevyhnutne predpokladá aj zhodu záujmov medzi jeho účastníkmi. Je teda vylúčené, aby zmluva o zastúpení mohla byť platne uzavretá medzi osobami medzi ktorými je konflikt záujmov. V posudzovanom prípade bol povinný nútený súčasne na predtlačí zmluvy o úvere podpísať aj plnomocenstvo pre Mgr. T. K., ktorého určil práve oprávnený a v ktorom ho splnomocnil na spísanie predmetnej notárskej zápisnice – exekučného titulu. Za takejto situácie je tu preukázateľný rozpor záujmov medzi splnomocneným zástupcom povinného Mgr. T. K. a povinným, čo je zjavne prekážkou vzniku platnej dohody o plnomocenstve. Uvedené závery o neplatnosti splnomocnenia majú za následok záver o nespôsobilosti notárskej zápisnice ako exekučného titulu a táto skutočnosť je dostatočným dôvodom pre zastavenie exekúcie.“

Vychádzajúc z citovaného ústavný súd v prvom rade uvádza, že jedným z nevyhnutých predpokladov vedenia exekučného konania je relevantný exekučný titul, keďže bez jeho existencie nemožno exekúciu vykonať. Preto je podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľný právny záver krajského súdu (vyjadrený v napadnutých uzneseniach) vychádzajúci z toho, že neexistencia notárskej zápisnice, ktorú by bolo možné považovať za spôsobilý exekučný titul, a to buď z hľadiska formálneho, alebo z hľadiska materiálneho, je dôvodom na vyhlásenie exekúcie za neprípustnú a jej zastavenie.

Zatiaľ čo dôvody, na základe ktorých všeobecný súd obligatórne zastaví exekúciu (§ 57 ods. 1 Exekučného poriadku) alebo na základe ktorých fakultatívne pristúpi k takémuto rozhodnutiu (§ 57 ods. 2 Exekučného poriadku), upravuje Exekučný poriadok podrobne, okamih (čas), kedy tak má alebo môže urobiť, nie je v ňom ustanovený explicitne. Z uvedeného možno vyvodit' záver, že všeobecný súd môže rozhodnúť o zastavení exekúcie kedykoľvek v priebehu konania, len čo zistí, že sú dané dôvody na ukončenie núteného vymáhania pohľadávky. Z toho vyplýva, že všeobecný súd je povinný v priebehu celého exekučného konania ex offio skúmať, či sú splnené všetky predpoklady na vedenie takéhoto konania.

Vo vzťahu k námietke sťažovateľky, v zmysle ktorej postupoval krajský súd neústavne, ak v rámci napadnutého konania nenariadil verejné pojednávanie v zmysle § 57 ods. 5 Exekučného poriadku, ústavný súd poukazuje na to, že citované ustanovenie Exekučného poriadku, podľa ktorého ak súd rozhoduje o zastavení exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. g) a k), nariadi pojednávanie, nadobudlo účinnosť 9. augusta 2012 (a bolo účinné do 31. decembra 2012, pozn.), pričom napadnuté uznesenia krajský súd vydal pred týmto dátumom, teda pred nadobudnutím účinnosti citovaného ustanovenia, a preto sa ním nemohol riadiť. Z uvedeného dôvodu považuje ústavný súd túto námietku sťažovateľky za zjavne neopodstatnenú.

V ďalšej časti považoval ústavný súd za potrebné vyjadriť sa k námietke sťažovateľky týkajúcej povinnosti krajského súdu „na základe § 109 ods. 1 písm. c) OSP a čl. 267 zmluvy o fungovaní EÚ takto rozhodnúť: Konanie sa prerušuje podľa § 109 ods. 1 písm. c) OSP a Súdnemu dvoru Európskej únie sa na základe článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie predkladajú prejudiciálne otázky“.

Účelom a podstatou konania o prejudiciálnej otázke je podľa stabilizovanej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) spolupráca vnútroštátneho súdu so Súdnym dvorom pri výklade práva Európskej únie.

Povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku nevzniká v každom prípade. Z primárneho práva Európskej únie a judikatúry Súdneho dvora vyplýva viacero výnimiek z povinnosti predložiť prejudiciálnu otázku (pozri MAZÁK, J., JÁNOŠÍKOVÁ, M.: Základy práva Európskej únie. Ústavný systém a súdna ochrana. Bratislava: IURA EDITION, 2009, s. 420), konkrétne ak:

a) odpoveď na prejudiciálnu otázku by nemala žiadny význam na vytvorenie právneho základu na rozhodnutie vo veci samej,

b) ide o otázku, ktorá bola v skutkovo a právne podobnom prípade vyriešená Súdnym dvorom, alebo o právnu otázku, ktorá sa vyriešila v judikatúre Súdneho dvora bez zreteľa na to, v akých konaniach bola predložená (princíp „acte éclairé“), alebo ak

c) je výklad práva Európskej únie taký jasný, že nevznikajú žiadne rozumné pochybnosti o výsledku (princíp „acte clair“).

Ústavný súd už taktiež vyjadril názor, že nie každé nepredloženie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru, ktoré by mohlo byť v rozpore s právom Európskej únie, musí mať automaticky za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 129/2010). Ústavný súd nie je ďalšou odvolacou inštanciou v otázke rozhodnutia všeobecného súdu o (ne)predložení prejudiciálnej otázky (k tomu pozri aj body 19 a 20 uznesenia Spolkového ústavného súdu BVerfG sp. zn. 2 BvR 2419/06 zo 6. mája 2008) a ani v otázke nesprávnej aplikácie práva Európskej únie.

S poukazom na uvedené možno formulovať záver, že len zásadné a kvalifikované pochybenie pri rozhodovaní o (ne)predložení prejudiciálnej otázky, ktoré môže spočívať vo svojvoľnom či na prvý pohľad celkom nesprávnom nepredložení prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru v prípade, keď súd sám o interpretácii práva Európskej únie mal pochybnosti a predbežnú otázku nepredložil, má za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie, keďže týmto spôsobom by bola svojvoľne popretá právomoc Súdného dvora (II. ÚS 129/2010, porovnaj aj rozhodnutie Spolkového ústavného súdu BVerfGe 82, 159 a uznesenie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 154/08 z 30. júna 2008).

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej je vecou vnútroštátneho (všeobecného) súdu, pred ktorým začal spor a ktorý nesie zodpovednosť za rozhodnutie vo veci samej, posúdiť so zreteľom na konkrétne okolnosti veci nevyhnutnosť rozhodnutia Súdného dvora o prejudiciálnej otázke na vydanie rozsudku vo veci samej, relevantnosť otázok, ktoré Súdnemu dvoru položí (napr. IV. ÚS 206/08, II. ÚS 129/2010, II. ÚS 163/2010), ako aj to, či sú splnené predpoklady, za ktorých vnútroštátny súd konajúci o veci nemá povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru (m. m. IV. ÚS 108/2010).

Z odôvodnenia citovaných častí napadnutých uznesení krajského súdu vyplýva, že v rámci preskúmania existencie exekučného titulu (notárskej zápisnice, pozn.) bolo rozhodujúce pre právne posúdenie veci posúdenie (ne)platnosti dohody o plnomocenstve z dôvodu existencie rozporu záujmov medzi splnomocneným zástupcom povinného a povinným podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka vzťahujúcich sa na posúdenie platnosti tohto právneho úkonu, a nie neprijateľnosť zmluvnej podmienky spočívajúcej „v splnomocnení fyzickej osoby na spísanie notárskej zápisnice ako exekučného titulu“ v nadväznosti na príslušné ustanovenia „smernice Rady 93/13/EHS“. Na základe uvedených skutočností vyhodnotil ústavný súd aj túto námietku sťažovateľky ako zjavne neopodstatnenú.

V konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci ústavný súd vzhľadom na už uvedené považuje právne názory vyjadrené v napadnutých uzneseniach krajského súdu týkajúce sa možnosti zastaviť exekučné konanie, t. j. právne názory týkajúce sa právnej podstaty sťažností sťažovateľky, z ústavného hľadiska za akceptovateľné a udržateľné, keďže sú primeraným spôsobom odôvodnené, pričom ich nemožno považovať za arbitrárne.

V súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu nad rámec už uvedeného navyše ústavný súd poukazuje aj na svoj ustálený právny názor, podľa ktorého všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým nepochybne patrí aj základné právo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocené princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. z čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ako aj základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy by bolo teda možné uvažovať len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo aj k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v čl. 6 ods. 1 dohovoru, prípadne v spojení s ich porušením (m. m. II. ÚS 78/05 alebo IV. ÚS 326/07).

Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažností sťažovateľky konštatoval, že medzi napadnutými uzneseniami krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu, a obsahom základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by reálne signalizovala možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí sťažností na ďalšie konanie, a preto túto časť sťažností odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Nad rámec odôvodnenia tohto rozhodnutia ústavný súd považoval za potrebné uviesť, že sťažovateľka sa na neho opakovane obracia so skutkovo a právne takmer identickými sťažnosťami, o ktorých už viackrát rozhodol, pričom formuloval k nim jednoznačné právne závery (pozri m. m. IV. ÚS 467/2012, IV. ÚS 27/2011). Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľke musí byť právny názor ústavného súdu na problematiku týkajúcu sa právomoci všeobecného súdu v rámci exekučného konania skúmať prípustnosť exekúcie z hľadiska relevantnosti exekučného titulu (rozhodcovského rozsudku alebo notárskej zápisnice) dostatočne známy. Vzhľadom na tieto skutočnosti vyvstáva otázka, aký význam a efektivitu má pre ňu opakované podávanie sťažností ústavnému súdu v skutkovo a právne takmer identických veciach, keďže aj podľa judikatúry ESĽP nie je nevyhnutné, ako predpoklad možnosti obrátiť sa na tento medzinárodný súdny orgán, vyčerpať právny prostriedok nápravy na národnej úrovni, pokiaľ sa tento javí z materiálneho hľadiska v obdobných prípadoch ako neefektívny.

V naznačenom kontexte ústavný súd poukazuje na judikatúru ESĽP k čl. 13 dohovoru, z ktorej možno identifikovať požiadavky kladené na vlastnosti vnútroštátnych prostriedkov nápravy, ku ktorým patrí požiadavka ich prístupnosti, adekvátnosti a praktickej účinnosti (k tomu pozri KMEC, J. et al.: Evropská úmluva o lidských právech. Velké Komentáře. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 198). Povinnosť vyčerpať prostriedok nápravy i v prípade pochybnosti o jeho účinnosti vyplýva taktiež z ustálenej judikatúry ESĽP (Van Oosterwijck proti Belgicku, rozsudok zo 6. novembra 1980, č. 7654/76, § 37), táto sa však uplatní v prípadoch, keď pochybnosti sťažovateľa o účinnosti prostriedku nápravy nie sú podložené dostatočnými argumentmi, z ktorých by bolo možné vyvodit', že takýto

prostriedok nápravy ponúka primerané vyhliadky na úspech, napr. s ohľadom na ustálenú vnútroštátnu judikatúru (Radio France a ďalší proti Francúzsku, rozhodnutie ESLP z 23. septembra 2003, č. 53984/00, § 34).

S poukazom na uvedené skutočnosti, prihliadajúc na zásadu efektivity a procesnej hospodárnosti konania ústavný súd sťažovateľku upozorňuje, že pokiaľ bude aj naďalej podávať takéto typovo identické sťažnosti, ku ktorým ústavný súd už zaujal právne závery vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach, ktorými tieto typovo identické sťažnosti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, ústavný súd využije možnosť vyplývajúcu mu z ustanovenia § 25 ods. 2 poslednej vety zákona o ústavnom súde, v zmysle ktorej nemusí svoje rozhodnutie o odmietnutí sťažnosti odôvodňovať.

Pretože sťažnosti boli odmietnuté ako celok, ústavný súd o ďalších návrhoch sťažovateľky uplatnených v sťažnostiach už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. januára 2013